

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 5 (143), maj 2008
ISSN 1730-5187

Nagroda Europy dla Katowic

W NUMERZE

KRONIKA KRAJOWA

IV Katowice jako trzecie polskie miasto w historii zjednoczonej Europy zostały wyróżnione prestiżową Nagrodą Europy. Komisja ds. Środowiska, Planowania Regionalnego i Władz Lokalnych Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy podjęła tę decyzję 17 kwietnia br. w Strasburgu.

VI Ponad 450 uczestników – przedstawicieli środowiska akademickiego, biznesu i branży reklamowej oraz ponad 200 reprezentantów polskich miast – 21 i 22 kwietnia br. wzięło udział w II Festiwalu Promocji Miast i Regionów w Warszawie.

XI Zakończył się wybór projektów w ramach pierwszego naboru wniosków na tworzenie projektów URBACT II (*call for proposals*). Decyzją Komitetu Monitorującego URBACT II 18 kwietnia br. zatwierdzone zostały 24 sieci tematyczne oraz 7 grup roboczych.

PROJEKT NORWESKI

VII Grupy Wymiany Doświadczeń to jeden z elementów projektu norweskiego realizowanego przez polskie organizacje samorządowe. Ich działanie ma na celu doskonalenie dostarczania usług publicznych.

IX W Poznaniu 15 kwietnia br. odbyło się posiedzenie Komisji Konkursowej, która wyłoniła projekty finałowe konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2008”. Wybrano 6 projektów zgłoszonych przez miasta na prawach powiatu i powyżej 50 000 mieszkańców, 3 projekty powiatowe, 6 z miast małych i średnich oraz 2 z gmin wiejskich.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV W Brusach żywe są tradycje kaszubskiego folkloru, bogactwo ludowego rękodziela i melodyjnej mowy kaszubskiej. Wielkim atutem jest aktywność i gospodarność mieszkańców, którzy mają silne poczucie tożsamości regionalnej – mówi w roku jubileuszu 20-lecia nadania praw miejskich Brusom ich burmistrz, Witold Ossowski.

Na okładce: Patio łączące nowy i stary gmach Akademii Muzycznej w Katowicach. O mieście piszemy obok w związku z odbywającą się tam konferencją „Miasto 2008” oraz na str. IV i V z okazji przyznania Katowicom Nagrody Europy.
Fot. E. Parchimowicz

Przyszłość polityki spójności

Gra o miasta

„Miasto 2008: Miasta w polityce spójności UE” to tytuł konferencji, która 24 i 25 kwietnia br. odbyła się w Katowicach. Jej organizatorem był poseł do Parlamentu Europejskiego, Jan Olbrycht, a współorganizatorami – Związek Miast Polskich i Miasto Katowice.

To już druga konferencja poświęcona roli miast w europejskiej polityce spójności zorganizowana w Katowicach. W styczniu 2007 r. odbyło się podobne spotkanie, w którym uczestniczyło ponad 250 osób.

– *W ciągu minionego roku miało miejsce wiele zdarzeń, które pokazują potrzebę kontynuowania rozpoczętej wówczas dyskusji. Stąd decyzja o organizacji kolejnej konferencji poświęconej roli miast w europejskiej polityce spójności* – mówił podczas spotkania **Jan Olbrycht**. – *W Unii Europejskiej trwa obecnie dyskusja nad tą kwestią. Nasza konferencja włącza się w ten nurt.*

Polityka, której nie ma

Mówiąc o roli miast w polityce spójności UE, postanowiono podyskutować w Katowicach nad kwestią polskiej polityki miejskiej. Temu zagadnieniu poświęcony był warsztat zorganizowany przez Związek Miast Polskich oraz Śląski Związek Gmin i Powiatów, w którym uczestniczyli specjaliści zajmujący się rozwojem miast i planowaniem przestrzennym. Trzeba od razu zaznaczyć, że Polska od 1990 r. nie doczekała się uchwalenia prawodawstwa regulującego politykę rządu wobec miast.

– *Coś na kształt polityki miejskiej wprowadziła do strategii lizbońskiej Unia Europejska. To jednak bardzo miękkie, elastyczne zapisy* – mówił podczas warsztatu jego gospodarz, **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura Związku Miast Polskich.

Rządy poszczególnych państw UE w bardzo różny sposób odnoszą się do problemów miast. Stosunkowo niewiele z nich prowadzi jakąś szczególną politykę w tym zakresie.

– *Istnieje teza, że tylko najbogatsze państwa stać na politykę wobec miast* – mówił prof. **Zygmunt Ziobrowski**, dyrektor Instytutu Rozwoju Miast w Krakowie. – *Skoro tak, to polska polityka miejska powinna być niezwykle selektywna. Należałoby w pierwszej kolejności ustalić priorytety i na nie kierować środki. Nie można przy pomocy takiej strategii subwencjonować wszelkiej biedy miejskiej.*

Instytut Rozwoju Miast na zlecenie rządu Marka Belki rozpoczął prace nad polską polityką miejską. Niestety, wraz z końcem rządu zakończyły się też prace nad tym dokumentem.

Obecny rząd deklaruje powrót do prac nad określeniem miejsca miast w polityce państwa. ZMP, któ-

ry od kilku lat gorąco apeluje o ich podjęcie, postanowił wyposażać rząd w niezbędne argumenty oraz informacje dotyczące potrzeby sformułowania polskiej polityki miejskiej. Stąd obecność w Katowicach wiceministra **Olgerda Dziekońskiego** z Ministerstwa Infrastruktury. Podczas spotkania przedstawił on rekomendacje dla polskiej polityki miejskiej, której celem powinno być tworzenie miast konkurencyjnych, które zapewnią swoim mieszkańcom wysoką jakość życia. Cechy miast konkurencyjnych to m.in.: wysoka jakość połączeń międzynarodowych, połączenie z innymi mniejszymi ośrodkami, wysoka atrakcyjność śródmieścia, rozwój miast poprzemysłowych i społeczeństwa informacyjnego, atrakcyjne projekty architektoniczne i programy kulturalne.

Miasta w działaniu

Polskie miasta, nie czekając na rządowe strategie i dokumenty, przygotowują własną wizję swojego rozwoju i realizują ją w sposób zintegrowany. Zdaniem Związku Miast Polskich, z tak prowadzonej polityki miast mogą wynikać ważne przesłanki dla polityki miejskiej państwa.

Ewa Kipta, główny specjalista ds. rewitalizacji w Urzędzie Miasta **Lublina**, przedstawiła podczas warsztatu zrealizowany w Lublinie program rewitalizacji Starego Miasta – obszaru niezwykle zdegradowanego, na którym przez lata nagromadziły się liczne problemy społeczne. Miasto rozpoczęło rewitalizację w 1995 r., dzieląc obszary działań w zależności od zaproszonych do współpracy partnerów. I tak w przestrzeni publicznej zaangażował się samorząd, za obszar atrakcyjności kulturalnej i społecznej odpowiadały różne instytucje wspomagane przez miasto, rozwój usług i turystyki powierzono przedsiębiorcom prywatnym, a poprawą warunków mieszkaniowych zajęli się właściciele zasobów mieszkaniowych, w tym także samorząd. W najtrudniejszych miejscach powodzenie całego przedsięwzięcia było możliwe dzięki ścisłej współpracy z mieszkańcami.

– *Postawiliśmy na międzybranżową, międzystrukturalną integrację* – mówiła E. Kipta. – *Wszystkie miejskie środowiska nauczyły się działać i porozumiewać się. Kolejny etap rewitalizacji robią już sami. Nasz przykład pokazuje, że zintegrowany rozwój jest sukcesem zbiorowym.*

Dzięki umiejętnemu zintegrowaniu działań różnych podmiotów przy rewitalizacji lubelskiej starów-

ki, udział finansowy miasta w tym przedsięwzięciu wyniósł zaledwie 17 proc.

O zintegrowanych działaniach w ramach kilkumilionowej aglomeracji miejskiej mówił podczas spotkania prezydent **Katowic, Piotr Uszok**. Pokazał niebawomy rozwój swojego miasta oraz ambitne zamierzenia rewitalizacyjne i inwestycyjne w centrum.

– *W Katowicach II wojna światowa nie zrobiła tyle złego, co politycy rękami miejskich architektów* – powiedział.

Reperując powstałe przez dziesięciolecia szkody, władze Katowic postrzegają swoje miasto jako centrum aglomeracji. Na Śląsku jak nigdzie działa współpraca miast. Czternaście z nich zawiązało Śląski Związek Gmin i Powiatów, który właśnie buduje swoją strategię. A chodzi w tym projekcie głównie o zintegrowanie działań dla lepszego efektu odczuwalnego szczególnie przez mieszkańców.

Podobny cel obrały władze **Rybnika**. Miasto, w którego centrum jeszcze niedawno funkcjonowały bazy transportowe, składy magazynowe i kopalnie – dzięki konsekwentnie prowadzonemu zintegrowanemu zarządzaniu stało się prężnym ośrodkiem małych i średnich przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza handlu. Samorząd Rybnika zdecydował się postawić na trzy kluczowe z punktu widzenia miasta obszary: inwestycje w kanalizację, w dojazdy do autostrad oraz w sieć wysokopasmową. Na terenach najbardziej zdegradowanych ustalił specjalne strefy podatkowe dla nowych firm. Wsparto efektywną edukację, kontynuowano ideę miasta-ogrodu, zainwestowano w rozwój ścieżek rowerowych, sportu i rekreacji. Zastosowano pionierskie rozwiązania w komunikacji

Do patrzenia na miasto jako na całość zachęcał uczestników konferencji eurodeputowany Jan Olbrycht.

Fot. E. Parchimowicz

miejskiej, uruchamiając tzw. rybnickie metro (oparte na liniach autobusowych).

Pytania i wyzwania

Mottem drugiego dnia katowickiej konferencji była rosnąca rola miast w Polityce spójności, a zwłaszcza wkład jednostek samorządu terytorialnego w ustalanie jej kolejnej perspektywy po roku 2013. Mają one tym większe znaczenie, że, jak wskazują dane statystyczne, w ciągu najbliższych kilkadziesiąt lat ponad 80 proc. mieszkańców Europy będzie mieszkać w miastach.

– *Unia Europejska zaczęła w ostatnim czasie z większą uwagą spoglądać na miasta* – mówił Jan Olbrycht. – *W Traktacie Lizbońskim pojawia*

się pojęcie spójności terytorialnej, które wymaga od nas innego spojrzenia na problematykę miejską – spojrzenia przestrzennego. Kolejną nowość w polityce Unii to partnerstwo władz lokalnych i regionalnych i pytanie, jak ono przełoży się na praktykę. I wreszcie trzeba sobie uzmysłowić, że polityka spójności ma charakter horyzontalny, a nie sektorowy. Jak patrzeć na miasto jako na całość, a nie na jego obszary, dziedziny działania, pojedyncze rurociągi? Nie ma na dziś stanowiska polskiego rządu w kwestii miast, a przecież to miasta stają się najważniejszymi aktorami w tej grze.

Kilka kolejnych pytań co do przyszłości miast w Unii Europejskiej zadała **Gisela Kallenbach**, poseł Parlamentu Europejskiego. Przypomniała, że miasta to motory rozwoju całych państw, ale i centra najważniejszych problemów społecznych. Dziś w dobie globalizacji, zagrożeń klimatycznych i demograficznych miasta stają przed zupełnie nowymi zadaniami.

Do przełamania myślenia sektorowego w ujęciu miejskim zachęcał uczestników konferencji inny eurodeputowany, **Jean Marie Beaupuy**. On widzi władze miasta, instytucje, środowiska, przedsiębiorców jako instrumenty, które wspólnie mogą stanowić zgraną, odnoszącą sukcesy orkiestrę. Burmistrz czy prezydent powinien być tą instytucją, która zgromadzi wszystkich partnerów i zintegruje ich po to, by powiodły się zaplanowane dla miasta projekty.

– *Zanim zostanie stworzone prawo na temat miast, trzeba próbować razem coś budować. Niech to prawo będzie ukoronowaniem pewnych działań, które już się toczą i przynoszą efekty* – zachęcał.

EWA PARCHIMOWICZ

Z Komisji Wspólnej...

Pierwszy zgrzyt

Strona samorządowa Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu 23 kwietnia br. negatywnie zaopiniowała projekt ustawy o szczególnych rozwiązaniach dla podatników uzyskujących przychody poza terytorium RP, czyli tzw. abolicji podatkowej.

Sprzeciw samorządowców wzbudził fakt, że projekt ten powoduje skutki finansowe dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego oszacowane na 80 mln zł, rząd natomiast nie przewidział rekompensat. – *Na pierwszym posiedzeniu Komisji Wspólnej uzgodniliśmy, że ubytki będą nam rekompensowane. To jest pierwszy projekt ustawy rodzącej skutki finansowe i zwrotu nie ma* – uzasadniał decyzję **Ryszard Grobelny**, współprzewodniczący zespołu finansowego. Zdaniem projektodawców, zwrotu nie będzie, gdyż ulga ta nie jest powszechna, nie będzie więc dotyczyć wszystkich samorządów i nie będzie możliwości ustalenia systemu zwrotu dwa lata po tym, jak samorządy stracą stosunkowo niewielkie sumy. Sekretarz strony samorządowej, **Andrzej Porawski** sprzeciwił się takiemu rozumowaniu, gdyż istnieje techniczne możliwo-

ści oddania jednostkom samorządu terytorialnego utraconych pieniędzy (zwrot będzie przecież dotyczył konkretnych osób w konkretnych urzędach skarbowych). Ważniejsza jest jednak zasada uzgodniona z premierem Donaldem Tuskiem na inauguracyjnym, styczniowym posiedzeniu Komisji, że ubytki będą rekompensowane.

Samorządowcy mieli też uwagi do nowelizacji ustawy o VAT. Domagają się oni, by jednostki samorządu terytorialnego mogły płacić ten podatek od użytkowania wieczystego w momencie zapłaty należności przez płatnika, np. Skarb Państwa. Dziś samorządy zmuszone są często do kredytowania tych należności. Należy też wprowadzić możliwość odzyskania podatku VAT przez samorządy bez potwierdzenia otrzymania faktury korygującej przez inne podmioty.

Duże nadzieje na sprawniejsze prowadzenie inwestycji samorządowcy wiążą z projektem ustawy o koncesjach na roboty budowlane oraz usługi. Procedura koncesyjna ma być prostsza do zastosowania i mniej sformalizowana od partnerstwa publiczno-prywatnego. – *Ten projekt to jest duży krok do przodu przy ułatwianiu prowadzenia inwestycji* – powiedział współprzewodniczący Komisji Wspólnej, **Piotr Uszok**. – *Nowa ustawa upraszcza procedury również w porównaniu z ustawą – Prawo zamówień publicznych i daje możliwość koncesjonowania nie tylko robót budowlanych, ale również związanych z nimi usług* – dodał. **HH**

Miasto otwarte na świat

Nagroda Europy dla Katowic

Katowice jako trzecie polskie miasto w historii zjednoczonej Europy zostały wyróżnione prestiżową Nagrodą Europy. Komisja ds. Środowiska, Planowania Regionalnego i Władz Lokalnych Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy podjęła tę decyzję 17 kwietnia br. w Strasburgu.

Dla umacniania demokracji, samorządności lokalnej i społecznej solidarności nie ma innej, lepszej drogi niż otwartość na świat, na doświadczenia innych krajów i miast, które z tych zdobyczy korzystają – to zdanie wypowiedział prezydent Katowic, **Piotr Uszok**, podczas prezentacji dokonań swojego miasta przed Komisją ds. Nagrody Europy. I można powiedzieć, że zdanie to w pełni wyraża filozofię, która od lat 90. przyświeca władzom Katowic.

Po przemianach ustrojowych w Polsce po 1989 r. Katowice rozpoczęły długi i trudny okres przemian z miasta przemysłu ciężkiego – górnictwa i hutnictwa – w nowoczesny ośrodek administracyjny i finansowy. Władze miasta postanowiły uczynić z Katowic ośrodek nauki, szkolnictwa wyższego, zaawansowanych technologii, miasto kultury i wielkich sportowych wydarzeń. Dzisiejsze Katowice to centrum pra-

wie 3-milionowej aglomeracji śląskiej, jedna z najszybciej rozwijających się metropolii.

Jeszcze przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. Katowice zaangażowały się mocno w działania proeuropejskie. Nawiązały wiele ciekawych kontaktów z partnerami europejskimi. Inicjatywy te zostały docenione i nagrodzone przez Radę Europy. Najpierw w 1998 r. przyznała ona miastu Hono-

rową Flagę Rady Europy. W uzasadnieniu tego wyróżnienia podkreślano współpracę zagraniczną Katowic z zagranicznymi miastami partnerskimi: Saint-Etienne (Francja), Kolonią (Niemcy), Groningen (Holandia), Hrabstwem Płd. Dublin (Irlandia), Odense (Dania), Linz i Graz (Austria), Ostrawą (Czechy), Mobile (USA) oraz za działalność w organizacjach europejskich – Eurocities, ICLEI (Międzynarodowa Rada Inicjatyw Środowiskowych) czy IAEC (Międzynarodowe Stowarzyszenie Miast Edukacyjnych). Miasto zostało również zauważone jako pomagające innym gminom dotkniętym kataklizmami. Dzięki umowom z miastami bliźniaczymi udało się

Komisja ds. Środowiska, Planowania Regionalnego i Władz Lokalnych Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy co roku przyznaje gminom wyróżnienia w uznaniu osiągnięć na rzecz propagowania ideałów Unii Europejskiej.

Najniższym stopniem wyróżnienia jest Dyplom Europejski, drugim – Flaga Honorowa Rady Europy, trzecim – Tablica Honorowa Rady Europy, czwartym – Nagroda Europy.

W myśl regulaminu, miasto kandydujące, w zależności od swych dokonań i czasu trwania kandydatury, pnie się po szczeblach wyróżnień, aż do osiągnięcia najwyższego, tj. Nagrody Europy, która oprócz wartości honorowej i prestiżowej ma również wymierny kształt finansowy.

Od początku istnienia Nagrodę otrzymały 64 miasta i gminy, w tym dwa polskie miasta – Częstochowa w 1998 r. i Gdynia w 2002 r.

Dobre lata dla partnerstwa

Stawiamy na młodzież

Z Piotrem Uszokiem, prezydentem Katowic, rozmawia Ewa Parchimowicz

■ **Jakie korzyści odnoszą Katowice z tak szeroko prowadzonej współpracy z miastami partnerskimi?**

– Mówiąc o Unii Europejskiej, myślimy o tych wszystkich wartościach, które ona niesie, i o tym, jak będzie wyglądała w przyszłości. Dlatego najważniejsze jest, aby podejmować działania mające na celu zainteresowanie młodzieży ideą integracji europejskiej. Nasze działania proeuropejskie skupiają się głównie na tym, żeby tę współpracę realizować wspólnie z miastami partnerskimi. Muszę powiedzieć, że przez ostatnich kilka lat ta współpraca kapitałnie się rozwinęła poprzez organizowanie wydarzeń kulturalnych i imprez sportowych. Bardzo dobrze funkcjonuje też wymiana na poziomie administracyjnym. Kontakty nawiązują także uczelnie

wyższe, dziennikarze oraz inne środowiska. Od kilku lat tradycją stało się, że na Katowickie Spotkania Opery, Baletu i Operetki przyciągające po kilka tysięcy widzów zapraszamy teatry operowe z naszych zaprzyjaźnionych miast. To ukłon w stronę mieszkańców, którzy większości tych przedstawień nigdy by nie zobaczyli.

W ostatnim czasie – ze względu na bliskość geograficzną – kontakty Katowic skupiają się na współpracy z Miskolcem z Węgier, Koszycami na Słowacji i Ostrawą w Czechach. Ale jest też bardzo ożywiona współpraca z niemiecką Kolonią. To dotyczy zwłaszcza wymian młodzieży ze szkół średnich. Rewelacyjnie wygląda obecnie nasza współpraca kulturalna z francuskim Saint-Etienne. Tu wydarzenia kulturalne często towarzyszą współpracy gospodarczej. Zdajemy sobie

sprawę, że Unia Europejska musi być otwarta dla coraz szerszych grup mieszkańców. Młodzież być może nie zawsze może sobie pozwolić na wyjazdy zagraniczne. Poprzez takie inicjatywy, wspomagane oczywiście przez miasto, dostępność takich podróży jest znacznie większa.

■ **Można więc powiedzieć, że najważniejsze w kontaktach Katowic z miastami partnerskimi są bezpośrednie kontakty mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży?**

– Na tym się koncentrujemy. Obserwując niedawno kontakty francusko-włoskie, przekonałem się, że podobne wymiany jak dla ludzi młodych organizowane są też dla dorosłych. My świadomie skupiamy się głównie na dzieciach i młodzieży, gdyż to ich świadomość trzeba kształtować. Bardzo często są to dzieci z ubogich rodzin i umożliwienie im poznawania świata jest niezwykle cenne i ważne.

■ **Od 1998 r. jako prezydent, a wcześniej jako radny Katowic, obserwował Pan rodzące się i działające potem partnerstwa. Jak zmieniają się ich jakość przez tych kilkanaście lat?**

– W latach 90. te nasze wyjazdy do miast partnerskich miały charakter podróży poznawczych. My – samorządowcy z Polski – uczyliśmy

zorganizować pomoc dla zniszczonego podcas powodzi w 1997 r. miasta Racibórz.

Już po dwóch latach od przyznania Honorowej Flagi nadeszło kolejne wyróżnienie – Tablica Honorowa Rady Europy. W uzasadnieniu po raz kolejny podkreślono owocną współpracę partnerską z miastami europejskimi i zaangażowanie w działania organizacji międzynarodowych. Wiele miejsca poświęcono kontaktom gospodarczym, naukowym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i społecznym różnych instytucji i uczelni Katowic z partnerami w Europie i na świecie. Zaprezentowano również najważniejsze, mające wymiar międzynarodowy, cykliczne imprezy kulturalne i targowe oraz sympozja i konferencje naukowe organizowane w stolicy Górnego Śląska.

Na decyzję o przyznaniu Katowicom Flagi i Tablicy Honorowej Rady Europy w istotny sposób wpłynęły inicjatywy wielu szkół, uczelni, instytucji i organizacji działających na terenie miasta. Co roku w maju w Katowicach obchodzony jest Dzień Europy. W szkołach działają kluby europejskie, odbywają się wykłady, seminaria, organizowane są konkursy wiedzy o Unii Europejskiej. Ich laureaci niejednokrotnie uczestniczą w wyjazdach do Brukseli i Strasburga. Propagowanie idei europejskiej realizowane jest także wśród najmłodszych dzieci w przedszkolach poprzez konkursy plastyczne i prezentację bajek z innych krajów.

Obecnie znakomitą platformą współpracy europejskiej stanowią dla Katowic kontakty

Dwanaście polskich miast wyróżniła w tym roku Komisja ds. Środowiska, Planowania Przestrzennego i Władz Lokalnych przy Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy za ich działania na rzecz współpracy i solidarności europejskiej. Większość z nich to miasta członkowskie ZMP.

Nagroda Europy: Katowice

Tablica Honorowa: Goleniów, Rybnik
Flaga Honorowa: Kędzierzyn-Koźle, Lublin, Mragowo

Dyplom Europejski: Bolesławiec, Dąbrowa Górnicza, Lubliniec, Malbork, Nysa, Tarnów

z miastami należącymi do państw Grupy Wyszehdzkiej – Polski, Czech, Słowacji i Węgier, gdzie partnerami są Ostrawa, Koszyce i Miskolc. W ramach Grupy organizowane są konferencje i wymiany specjalistów, ale też wymiana kulturalna i sportowa, szczególnie dzieci i młodzieży. Regionalny Trójkąt Weimarski – Polska, Niemcy, Francja – umożliwił z kolei wdrożenie projektów z Kolonią i Lille.

Realizując współpracę międzynarodową z miastami partnerskimi, władze Katowic zawsze starają się o włączenie jak największej liczby środowisk, instytucji, organizacji, grup społecznych. Wyjątkowym przykładem tego typu działań jest partnerstwo Katowic z miastem Saint-Etienne. Na podstawie umowy powstało stowarzyszenie – Dom Saint-Etienne w Katowicach, które skupia wiele osób i instytucji zainteresowanych nie tylko kontaktami gospodarczymi, ale i organizacją wydarzeń kultural-

nych, seminariów z udziałem studentów czy współzawodnictwa sportowego. Ciekawostką jest, że z inicjatywy tego stowarzyszenia w Katowicach powstał pierwszy teren do tradycyjnej gry francuskiej *petanque*. Zorganizowano treningi dla 150 dzieci w wieku 13–16 lat, które prowadzą francuscy trenerzy.

Katowickie szkoły są bardzo aktywne, jeśli chodzi o zaangażowanie w międzynarodową wymianę w ramach programów europejskich, takich jak Socrates Comenius czy „Młodzież w działaniu”. Dziś wymiany realizowane są we współpracy z prawie wszystkimi krajami europejskimi.

Katowice to ważny w Polsce ośrodek akademicki – studiuje tu 80 tys. studentów. Dlatego bardzo duże znaczenie ma zaangażowanie środowiska uczelni w wymianę międzynarodową – na podstawie współpracy miast i programów europejskich, jak np. Erasmus. Często kontakty naukowe zapoczątkowują szerszą wymianę między miastami, jak np. współpraca Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z Uniwersytetem w Opawie czy w Neapolu.

Władze miasta nie ukrywają, że dzisiejszą swoją pozycję Katowice nowoczesnego, otwartego na świat miasta zawdzięczają w dużym stopniu rozwiniętej sieci kontaktów międzynarodowych, szczególnie z partnerami europejskimi. Od czasu demokratycznych przemian ustrojowych w 1990 r. bezustannie korzystają z tych doświadczeń.

EPE

się demokracji w wydaniu europejskim. Nasze wizyty w miastach partnerskich miały najczęściej charakter studialny. Kiedy jeździliśmy do Saint-Etienne, z którym mieliśmy od początku bardzo owocną i ciekawą współpracę, to naszym celem było poznawanie rozwiązań prawnych, pewnych regulacji, sposobów na rozwiązywanie problemów publicznych. Tamte wyjazdy finansowane były z budżetu miasta. Obecnie Unia wspomaga pewne działania związane z międzynarodową wymianą myśli i doświadczeń poprzez różnego rodzaju programy. Różnica polega więc na tym, że dziś ta wymiana jest łatwiejsza, gdyż dofinansowuje ją Unia Europejska.

■ **Czy dziś partnerstwo między miastami europejskimi napotyka jakieś przeszkody, bariery?**

– W wymiarze europejskim na pewno nie, ale świat się globalizuje. Oprócz wymiany europejskiej, za którą przyznano Katowicom Nagrodę Europy, prowadzimy współpracę z amerykańskim miastem Mobile i chińskim Shenyang. Sądzimy, że z tym ostatnim współpraca nasza może mieć wymiar praktyczny. Pewne rozwiązania zastosowane w Shenyang, na przykład w dziedzinie zarządzania centrami kongresowymi,

Młodzi goście z zagranicy z wizytą w gabinecie prezydenta Piotra Uusza.

Fot. Archiwum UM

można zastosować w Katowicach. Oczywiście, realia chińskiej gospodarki są inne i trudno tu mówić o przenoszeniu pewnych wartości. Ale warto obserwować, jak Chiny się rozwijają, ponieważ to wielki potencjał. Czas odpowiedzialnie patrzeć na ten kraj i nawiązywać z nim współpracę. Teraz bardziej musimy być Europejczykami patrzącymi na świat niż Polakami spoglądającymi na Europę.

■ **Jakie dziś widzi Pan wyzwania, przed którymi staje współpraca miast i gmin? W jakim kierunku powinny zmierzać te działania?**

– Myślę, że dzisiejsze czasy niosą gigantyczne wyzwania. Dotąd bardzo chlubnym elementem współpracy europejskich samorządów była spój-

ność, a więc wyrównywanie standardów życia mieszkańców naszego kontynentu. Myślę, że przez lata udawało się to robić z wielkim sukcesem. Teraz jednak, mówiąc o kontekście europejskim i światowym, musimy mówić o konkurencyjności gospodarki. W związku z tym zasady spójności stają w pewnym konflikcie z zasadą konkurencyjności. Powstaje pytanie, jak rozłożyć siły i środki, na ile Unia Europejska powinna inwestować w spójność – a to jest nam jeszcze potrzebne przez wiele lat, a na ile skoncentrować się na inwestowaniu w najsilniejsze ośrodki. Na pewno to będą główne dylematy, które już są przedmiotem debaty na forum Parlamentu Europejskiego.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

Festiwal dla miast

Najważniejsi mieszkańcy (1)

Ponad 450 uczestników – przedstawiciele środowiska akademickiego, biznesu i branży reklamowej oraz ponad 200 reprezentantów polskich miast 21–22 kwietnia br. wzięło udział w II Festiwalu Promocji Miast i Regionów w Warszawie.

Festiwal został zorganizowany przez Grupę Ströer pod patronatem Związku Miast Polskich, a także Polskiej Organizacji Turystycznej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych oraz Związku Powiatów Polskich.

Lobby miejskie

Rośnie rola miast w Unii Europejskiej i ich działania promocyjne w Brukseli także powinny przybrać na sile. Zdaniem **Jana Olbrychta**, posła Parlamentu Europejskiego, wiceprzewodniczącego Komisji Rozwoju Regionalnego, polskie regiony i miasta powinny aktywnie lobbować na rzecz korzystnych dla nich rozwiązań.

W Brukseli działa już 16 polskich biur regionalnych – swoich przedstawicieli mają wszystkie województwa, oprócz świętokrzyskiego, oraz miasto Łódź. Ich zadaniem powinno być monitorowanie tego, co się dzieje w UE, oraz analizowanie, jakiego typu zmiany są przygotowywane

stać, nie mogłyby tworzyć przedstawicielstw w Brukseli – własnych bądź w strukturach istniejących biur regionalnych. Może to jednak rodzić napięcia. Dlatego potrzebna jest ścisła współpraca między władzami regionalnymi a miastami – zaznaczył europoseł.

Szkodliwa kadencyjność

Jak podkreśliła **Anna Proszkowska-Sala**, dyrektor public affairs w Grupie Ströer, zdarzają się jeszcze sytuacje w samorządach, kiedy promocja jest traktowana jako koszt, a nie inwestycja. Zachęcała samorządowców do wykorzystywania w działaniach wizerunkowych nowych narzędzi, takich jak blogi czy internetowe biura prasowe. W Polsce rozpoczął się *boom* na kreowanie wizerunku miast. Większość urzędów prześciga się w oryginalnych pomysłach, ale problemem wciąż są uwarunkowania polityczne i kadencyjność władzy. Żeby zbudować silną, rozpoznawalną markę miasta, potrzebne są czas

cia, dyrektor programu badawczego na Uniwersytecie w Liverpool. Pierwszym krokiem była zmiana negatywnego postrzegania miasta w kontekście lokalnym, narodowym i międzynarodowym. Najważniejsza była zaplanowana na 6 lat strategia komunikacyjna nastawiona na mieszkańców, którzy powinni być dumni z miejsca, gdzie mieszkają. – *Sukces zależy od wszystkich* – podkreśliła B. Garcia. – *Kluczem strategii było przekonanie mieszkańców oraz wzbudzenie w nich entuzjazmu wobec wprowadzanych zmian.* Żeby mieszkańcy dobrze mówili o mieście, trzeba było jednak najpierw poprawić im jakość życia. Istotnym elementem strategii było także zbudowanie szerokiego konsensusu wielu środowisk miejskich, agencji, sklepów, taksówkarzy, przedstawicieli katolików i protestantów, którzy aktywnie włączyli się w promocję marki miasta. Wdrożona strategia komunikacyjna okazała się bardzo pomyślna i mieszkańcy Liverpool'u zaczęli czuć korzyści związane z przyznaniem tytułu Europejskiej Stolicy Kultury. – *Każde miasto musi znaleźć swoją drogę zgodnie ze swoimi potrzebami i swoim interesem* – radziła prelegentka ze Szkocji.

Na konieczność współpracy z wieloma organizacjami w budowaniu strategii promocji zwróciła uwagę również **Ailsa Falconer**, twórczyni marki „Inspirująca Stolica Edynburg”: – *Pieniądze nie są barierą w odnoszeniu sukcesu. Edynburg to małe miasto z małym budżetem. Wygrywamy współpracą z biznesem, hotelami, deweloperami, uniwersytetami i innymi organizacjami. To daje efekt pomnożenia marki i spójną strategię promocji marki Edynburg. Wykorzystanie partnerstwa przy budowaniu marki jest czasochłonne – czas trzeba pomnożyć przez liczbę partnerów, ale dla wzmocnienia siły marki warto go poświęcić.* Ważne jest także to, aby przyjeźdźni otrzymali to, co obiecaliśmy. A. Falconer podkreślała rolę monitoringu wdrażania marki. Warto sięgać do indeksów i międzynarodowych rankingów miast, np. Anholt-GMI City Brands Index.

Rzetelny przekaz

Wyróżnij się albo zgin – ta słynna maksyma marketingowa znajduje również zastosowanie przy pozycjonowaniu miast. Pozycja miasta to sposób jego postrzegania przez otoczenie na tle miast konkurencyjnych – mówiła dr **Magdalena Florek** z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Jeśli odbiorcy nie mają wyraźnej pozycji miasta

– *Aby skutecznie promować miasto, trzeba rozmawiać na ten temat z mieszkańcami. Każde miasto ma jakieś zalety i z nich trzeba zrobić lokomotywę marketingu – mówił podczas panelu prezydentów i marszałków prezydent Poznania, Ryszard Grobelny.*

Fot. J. Proniewicz

i jak są realizowane. Zmienia się rola miast we wpływanie na decyzje podejmowane w UE. – *Traktat z Lizbony wprowadza nowe zapisy dotyczące zasady pomocniczości. Jeszcze nie wiemy, jak to się przełoży na język praktyki, ale w traktacie zapisano, że polityki europejskie mają być realizowane przy aktywnym udziale nie tylko władz narodowych, ale także władz regionalnych i lokalnych* – powiedział J. Olbrycht. Warto rozważyć, czy duże miasta, które na to

i konsekwencja działania. – *Nie możemy dzisiaj być taką marką, a za 4 lata zupełnie inną – „lepszą” niż poprzednia* – zwracał uwagę **Janusz Malinowski**, prezes Grupy Ströer w Polsce.

Wielu partnerów

Tytuł Europejskiej Stolicy Kultury stał się katalizatorem zmian dla miasta Liverpool. O korzyściach oraz efektywności ekonomicznej, społecznej i kulturowej mówiła dr **Beatrice Gar-**

w umysłach, to należy odpowiednią pozycję znaleźć, zdefiniować i zakomunikować mieszkańcom. Pozycjonowanie składa się z kilku elementów. Najpierw należy odnaleźć swoją kategorię (metropolia, zabytki, uzdrowisko), wybrać grupy docelowe i określić konkurencję. Dla każdej grupy docelowej powinna być stworzona jedna strategia pozycjonowania.

Strategie pozycjonowania buduje się na bazie: cech i atrybutów miasta (np. Sopot – molo, numeru „1” (np. Stan Arizona – Wielki Kanion, największy kanion na świecie), odbiorcy (np. stan Virginia – stan dla zakochanych), konkurencji (np. Cypr – *To nie starożytny Rzym, nie Riwiera itp.*), czasu i okazji (np. Zakopane – miejsce na spędzenie Sylwestra), ze względu na korzyści dla odbiorcy oraz rozwiązanie problemów (np. Las Vegas – *Co się zdarzy w Vegas, zostaje w Vegas*). Pozycję miasta komunikuje wszystko: oferta (elementy racjonalne i emocjonalne), mieszkańcy, zachowanie władz, wydarzenia w mieście, działania promocyjne itp. Nabywca musi znaleźć w tych przekazach rzetelne wytu-

Laureaci i wyróżnieni w konkursie Złote Formaty.

Fot. J. Proniewicz

maczenie, dlaczego miałyby uwierzyć w sugerowaną propozycję miasta – *reason to believe*.

„Ludzka” marka

M. Florek pokazała też, jak można zniszczyć strategię pozycjonowania. Nastąpić to może, gdy dana pozycja jest nieistotna dla rynku docelowego, nieprawdziwa, chwilowa, „niedochodowa” czy niezrozumiała, wykorzystując zbyt wiele elementów i nie wyróżnia miasta na tle innych. Czy warto pozycjonować? – *Generalnie tak, gdyż nawet kiedy właściciele marek nie podejmą żadnych wysiłków, zrobią to sami odbiorcy. Brak pozycjonowania niesie ryzyko niewłaściwej oceny* – stwierdziła M. Florek.

Dlaczego tworzymy marki? – *Budujemy w ten sposób wartość tego, co sprzedajemy. Przy kreowaniu marki miasta nie chodzi tylko o asfalt i cegły. W budowaniu marki chodzi o doświadczenie. To ludzie budują klimat miejsca i to ludzki wkład w markę decyduje o jej powodzeniu lub porażce* – mówił **Allan Malcolm** z Londynu, strateg miejski z 30-letnim doświadczeniem. Marka musi być przejrzysta dla publiczności, dlatego istotne przy jej tworzeniu jest zaangażowanie partnerów publicznych i prywatnych. Markę trzeba testować wśród potencjalnych konsumentów i przedstawicieli grup docelowych, a nie tworzyć na ślepo, aby nie powstawały tzw. białe słonie, czyli nieudane, nikomu niepotrzebne inwestycje. – *Inwestorzy i miasta muszą pracować razem przy kreowaniu marki, gdyż nie można zapominać, iż marka daje dywidendy gospodarce* – przypominał współtwórca strategii marketingowych dla Southampton, Amsterdamu, Botswany, Toronto i Waszyngtonu.

Najlepsi w promocji

Podczas uroczystej Gali II Festiwalu Promocji Miast i Regionów 22 kwietnia br. w Warszawie ogłoszono wyniki konkursu Złote Formaty. **Jarcin, Szczecin, Kielce i Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego** to dwubycy najwyższych laurów, którzy zostali nagro-

dzeni realizacjami ogólnopolskich kampanii outdoorowych o wartości 100 tys. zł każda. Nagrodę specjalną w wysokości 10 tys. zł, ufundowaną przez Związek Miast Polskich, otrzymał Słupsk za kalendarz „Witkacy w Słupsku”, a wyróżnienie TVP INFO przypadło Częstochowie za projekt „Autoportret Częstochowian”.

W tegorocznej edycji konkursu wzięły udział 103 miasta i regiony, które zgłosiły 211 projektów, z tego 62 projekty w kategorii wydawnictwo, 67 projektów w kategorii wydarzenie specjalne, 44 projekty w kategorii strona www oraz 36 projektów w kategorii plakat.

Włączyc dziennikarzy

Uczestnicy Festiwalu nie tylko zdobywali wiedzę na temat tworzenia i realizacji strategii promocyjnych zmierzających do budowania rozpoznawalnego wizerunku miast i regionów, ale także wymieniali doświadczenia. Podczas panelu prezydentów i marszałków władze miast i regionów zwracali uwagę na konieczność wspólnego promowania Polski, brak dostępu do mediów publicznych i programów ogólnopolskich, związek między strategią marketingową a rozwojem inwestycyjnym miasta. Wspólnie z zagranicznymi i polskimi ekspertami wypracowano opinię, że skuteczna promocja jest możliwa jedynie wtedy, gdy w proces tworzenia jej strategii włącza się wielu partnerów lokalnych, w tym, co najistotniejsze – mieszkańców i dziennikarzy. Skutecznym sposobem aktywizowania obywateli jest organizowanie ciekawych wydarzeń z ich udziałem oraz wspieranie przez władze lokalne małych przedsięwzięć realizowanych przez samych mieszkańców zrzeszonych w organizacjach pozarządowych.

JOANNA PRONIEWICZ

Więcej na temat strategii marketingowych, które buduje już coraz więcej samorządów (województwo śląskie, Gdańsk, Szczecin, Lublin, Katowice), a także o sztuce odkrywania tożsamości miasta i psychologii w reklamie, w następnym numerze „SM”.

Laureaci konkursu Złote Formaty

KATEGORIA PLAKAT REKLAMOWY:

I – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego – za plakat Kulturalna Małopolska

II – Warszawa – za plakat Tak widzę Warszawę

III – Bełchatów – za plakat Bełchatów daj się skusić

KATEGORIA WYDARZENIE SPECJALNE:

I – Szczecin – Światowy Złot Żaglowców

II – Mysłowice – off Festiwal Mysłowice 2007

III – Wrocław – Festiwal Wrocław Non Stop

KATEGORIA WYDAWNICTWO PROMOCYJNE:

I – Jarcin – Lustro czasu

II – Żyrardów – Centrum Produkcji Filmowej i Telewizyjnej w Żyrardowie

III – Gdańsk – Gdańsk według Güntera Grassa – Łódź – Łódź miasto kultury

– Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego – Małopolska – palce lizać.

Przewodnik Kulinaryny po regionie

KATEGORIA STRONA WWW:

I – Kielce – itv.kielce.pl

II – Giżycko – gizycko.pl

III – Starogard Gdański – starogard.pl

WYRÓŻNIENIA:

Śrem – Żyrafy Śremskie – kalendarz promocyjny 2007

Kościan – Międzynarodowy Projekt Współpracy Partnerskiej

Ruda Śląska – projekt „Ludzie – bogactwo Rudy Śląskiej”

Poznań – Życzenia od Poznaniaków

Łomża – m.lomza.pl

Tarnów- Tarnowskie Centrum Informacji

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania '2008”

Finaliści wybrani

Podczas posiedzenia Komisji Konkursowej złożonej z przedstawicieli Zarządów ZMP, ZPP, ZGWRP i Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego, które odbyło się w Poznaniu 15 kwietnia br., do grona finalistów wybrano 6 projektów zgłoszonych przez miasta na prawach powiatu i powyżej 50 000 mieszkańców, 3 projekty powiatowe, 6 z miast małych i średnich oraz 2 z gmin wiejskich.

Do konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania '2008. Usługi techniczne” nadesłano 46 praktyk w trzech dziedzinach: gospodarka komunalna, transport, komunalna gospodarka mieszkaniowa. Ocenie poddano 23 wnioski (z 14 miast) w grupie miast na prawach powiatu i miast powyżej 50 000 mieszkańców, 4 zgłoszenia w kategorii powiaty ziemskie

(z 4 powiatów), 15 (z 14 miast) w kategorii miasta małe i średnie oraz 4 (z 4 gmin wiejskich) w grupie gminy wiejskie. Miasta na prawach powiatu w dziedzinie transportu zgłosiły 7 aplikacji, w dziedzinie gospodarki komunalnej – 6, a w komunalnej gospodarce mieszkaniowej – 10. Miasta małe i średnie w transporcie nadesłały 2 aplikacje, w gospodarce komunalnej – 8, a w komu-

Posiedzenie Komisji Konkursowej odbyło się w siedzibie ZMP w Poznaniu.

Fot. J. Proniewicz

nalnej gospodarce mieszkaniowej – 5. Trzy zgłoszenia przygotowane przez powiaty dotyczą transportu, a jedno gospodarki komunalnej. Wszystkie aplikacje gmin wiejskich pokazują dobre praktyki w dziedzinie gospodarki komunalnej.

Wizytacje w jednostkach odbyły się między 15 kwietnia a 17 maja. Ostateczny wybór laureatów konkursu nastąpi 30 maja, a ogłoszenie wyników odbędzie się podczas konferencji w Warszawie 18 czerwca 2008 r. **(JP)**

Finaliści „Samorządowego Lidera Zarządzania '2008”

GMINY WIEJSKIE

Gospodarka odpadami

Morawica

„Współpraca międzygminna na rzecz upowszechniania selektywnej zbiórki odpadów”
Popielów

„Wdrożenie kompleksowego systemu usług z zakresu gospodarki odpadami świadczonych na rzecz mieszkańców Gminy Popielów”

MIASTA MAŁE I ŚREDNIE

Gospodarka odpadami

Błażowa

„Powszechny system gospodarki odpadami i surowcami wtórnymi na terenie własnej i sąsiednich gmin”

Oława – Ekologiczny Związek Gospodarki Odpadami

„Ekologiczny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi »EKOGOK«”

Puszczykowo

„Czyste Puszczykowo”

Komunalna gospodarka mieszkaniowa

Bytów

„Prywatyzacja komunalnego zasobu mieszkaniowego i utworzenie fundacji »Nasza Wspólnota« jako skuteczny sposób finansowego i organizacyjnego wsparcia wspólnot mieszkaniowych oraz instrument zmiany wizerunku miasta”

Murowana Goślina

„Wieloletnie zarządzanie oraz realizacja inwestycji budowlanych w komunalnym zasobie lokalowym gminy Murowana Goślina”

Transport, komunikacja miejska i drogownictwo

Szczecinek – Komunikacja Miejska Sp. z o.o.

„Rozwój transportu miejskiego i turystyki w Szczecinku w latach 2006–2012. Wdrożenie żeglugi wodnej jako uzupełnienie oferty przewozowej w komunikacji miejskiej”

MIASTA NA PRAWACH POWIATU I POWYŻEJ 50 TYS. MIESZKAŃCÓW

Transport, komunikacja miejska i drogownictwo

Elbląg

„Raport o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego instrumentem nowoczesnego zarządzania kształtującego politykę dobrych praktyk w bezpieczeństwie ruchu drogowego i wprowadzania zmian w infrastrukturze drogowej”

Sektor wodno-kanalizacyjny

Elbląg – Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

„Dostosowanie jakości wody pitnej do wymagań norm Unii Europejskiej”

Gdańsk – Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna

„Powierzenie właścicielskiej spółce majątkowej gminy ogółu zadań związanych z zarzą-

daniem majątkiem wodociągowo-kanalizacyjnym, a eksploatacji podmiotowi prywatnemu”

Komunalna gospodarka mieszkaniowa

Gdańsk – Gdański Zarząd Nieruchomości Komunalnych

„Kompleksowa obsługa w zakresie zamiany mieszkań, wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy”

Sopot

„Program rewitalizacji zabytkowego centrum Sopotu – programy pomocowe dla wspólnot mieszkaniowych”

Transport, komunikacja miejska i drogownictwo

Rybnik – Zarząd Transportu Zbiorowego

„E-bilet w ramach Elektronicznej Karty Miejskiej”

POWIATY ZIEMSKIE

Transport, komunikacja miejska i drogownictwo

Kościan – Starostwo Powiatowe

„Działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w latach 2004–2013”

Ostrów Wlkp. – Starostwo Powiatowe

„Budowa obwodnicy Ostrowa Wielkopolskiego Partnerstwo Samorządowo-Rządowe”

Gospodarka odpadami

Poznań – Starostwo Powiatowe

„AZBEST – produkt non grata”

Grupy Wymiany Doświadczeń (GWD)

Kultura stałego uczenia się

Grupy Wymiany Doświadczeń to jeden z elementów projektu norweskiego realizowanego przez polskie organizacje samorządowe.

W pierwszym, pilotażowym cyklu funkcjonowania GWD, który trwa od listopada 2007 r. do czerwca 2008 r., bierze udział 35 miast członkowskich ZMP, 13 gmin wiejskich oraz 20 powiatów. Prace w GWD mają na celu doskonalenie dostarczania usług publicznych.

Każda grupa zajmuje się jednym wybranym sektorem usług publicznych. Przedstawiciele miast uczestniczą w 6 zespołach. Dzięki zastosowanej metodzie pracownicy samorządowi zdobywają wiedzę, uczą się pracy zespołowej i wzmacniają motywację do poprawy wyników usług i poszukiwania skutecznych, efektywnych innowacji. Uczenie się samorządów od siebie nawzajem jest najbardziej skutecznym sposobem zdobywania wiedzy i poprawy zarządzania. Takie podejście tworzy kulturę stałego uczenia się i doskonalenia zarządzania.

Różne doświadczenia

Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych ma wieloletnie doświadczenie w zakresie organizowania wymiany wiedzy między samorządami w Norwegii. Od 4 lat prowadzi tam projekt pt. „Sieć współpracy miast na rzecz odnowy i poprawy jakości usług”, którego celem jest poprawa poziomu usług w uczestniczących samorządach oraz przygotowanie ogólnokrajowych wskaźników poziomu usług, co pozwoli władzom krajowym oceniać efektywność i skuteczność usług dostarczanych przez poszczególne władze lokalne. Doświadczenia tego projektu pokazują, że istnieją szerokie potencjalne możliwości poprawy i optymalizacji dostarczania usług.

Przy tworzeniu systemu GWD wykorzystano też doświadczenia projektu polskiego – „Benchmarking w zakresie efektywności zarządzania organizacją” zainicjowanego przez Urząd Miasta Gliwice w roku 2004. Zespół ten spotyka się dwa razy w roku, wymieniając się danymi na temat wyników dostarczania tzw. usług admini-

stracyjnych oraz efektywności zarządzania organizacją i funkcjonowaniem urzędu.

Założenia systemu

Grupy spotykają się średnio raz na 4–6 tygodni. Pracą każdej kieruje koordynator, który moderuje dyskusję i nadzoruje proces przekazywania wiedzy, a także sporządza okresowe raporty i końcowe sprawozdanie, które umożliwi innym samorządom skorzystanie z doświadczeń.

Planuje się, że system GWD obejmie działaniem około 50 samorządów rocznie (w skali całego projektu w sumie 200 samorządów). Po 4 latach powinien osiągnąć trwałość instytucjonalną i stanie się skutecznym sposobem poprawy zarządzania.

Do prawidłowego funkcjonowania grup wymiany doświadczeń konieczne jest istnienie ogólnokrajowej bazy danych o kosztach i jakości usług w samorządach (dlatego będzie tu wykorzystywana wiedza i baza Systemu Analiz Samorządowych), aby doświadczenia małych grup samorządów mogły być zestawione z tendencjami ogólnokrajowymi dla różnych kategorii samorządów.

Miejskie zespoły wymiany

Podczas spotkań GWD **zarządzanie kulturą**, w której biorą udział reprezentanci Bytomia, Torunia, Grodziska Wielkopolskiego, Gorzowa Wielkopolskiego, Grudziądza, Słupska i Żagania, zajmowano się usługami świadczonymi przez biblioteki publiczne oraz edukacją kulturalną leżącą w gestii Miejskich Domów Kultury, omawiano ankiety na temat badań satysfakcji odbiorców usług i polityki miejskiej w dziedzinie wspierania rozwoju kultury, a także sposoby organizacji pracy bibliotek publicznych.

Spotkania GWD zajmującej się **zarządzaniem w oświacie**, w której uczestniczą przedstawiciele Koszalina, Myszkowa, Olsztyna, Otwocka, Wąbrzeźna, Rypina i Jarocina, dotyczyły nie tylko wymiany doświadczeń na temat organiza-

cji jednostek oświatowych czy systemu oceny szkół i przedszkoli, ale przygotowania propozycji ankiety mającej służyć do zbadania opinii rodziców i uczniów o jakości pracy szkoły i analizy przeprowadzonych badań na ten temat.

W GWD **zarządzanie pomocą społeczną** biorą udział przedstawiciele Częstochowy, Sochaczewa, Sopotu, Konina, Bielska-Białej, Szamotuł i Dzierżoniowa. Podczas spotkań przedyskutowano propozycje wskaźników usług opiekuńczych, kontraktów socjalnych i aktywnych form pomocy, a także projekt kwestionariusza ankiety badania satysfakcji klientów pomocy społecznej oraz wyniki badań przeprowadzonych na ten temat w poszczególnych miastach.

GWD **zarządzanie gospodarką mieszkaniową**, w której biorą udział przedstawiciele Gdańska, Gorzowa Wielkopolskiego, Dzierżoniowa, Ciechanowa, Pabianic i Poznania, pracuje nad ustaleniem wskaźników do badania usług – zaspokajania potrzeb mieszkaniowych i zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy oraz nad kształtem ankiety oceny jakości usług zarządcy nieruchomości dla właścicieli i lokatorów.

Spotkania GWD dotyczącej **zarządzania w transporcie miejskim**, w której uczestniczą Grudziądz, Jaworzno, Olsztyn, Słupsk, Sopot, Szczecin i Świdnica, dotyczyły opracowania ankiety do badań konsumentów usług transportowych i analizy wyników badań dotyczących zarządzania publicznym transportem pasażerskim w mieście i utrzymania dróg.

GWD **zarządzanie gospodarką komunalną** składa się z reprezentantów następujących miast: Łodzi, Dąbrowy Górniczej, Kartuz, Kozielnic, Mszczonowa, Redy i Wieruszowa. W czasie dotychczasowych spotkań zajmowano się przygotowaniem kwestionariusza do badań zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków oraz zagospodarowania odpadów. Opracowano też ankietę badania satysfakcji klientów (woda i ścieki oraz odpady). Przygotowane ankiety posłużą do rozszerzenia zakresu badań SAS. **(JP)**

Więcej na temat GWD na www.zmp.poznan.pl oraz www.jst.org.pl.

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni projekt doradczo-szkoleniowy „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczania usług publicznych”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

eea
grants
iceland liechtenstein norway

Nowe miasta w ZMP

Pruszków

Pruszków to liczące 90 lat miasto położone nad rzeką Utratą, 18 km od centrum Warszawy. Obejmuje obszar ponad 19 km². Mieszka tu ponad 53 tys. mieszkańców.

Pruszków jest największym miastem warszawskiego pasma zachodniego. Jego niewątpliwym atutem jest bliskość Warszawy, która gwarantuje szybkie zapoznanie się ze wszystkimi nowościami dostępnymi na rynku, a także bezpośredni kontakt z osobami odpowiedzialnymi za ich wdrażanie. Rozbudowana infrastruktura komunikacyjna oraz bliskość wszystkich ważniejszych dróg krajowych daje możliwość szybkiego i łatwego przemieszczania się zarówno w obrębie Pruszkowa, jak i poza jego granice. Przez Pruszków przebiega linia kolejowa, co daje dodatkowe możliwości transportu towarów. Tu istnieje jeden z największych w Polsce terminali kontenerowych. Nie bez znaczenia jest także bliskość portu lotniczego.

Lider przemian

Wiele firm doceniło walory gospodarcze Pruszkowa oraz powiatu pruszkowskiego, co świadczy o wysokim po-

tencjale rozwojowym tego rejonu potwierdzonym wynikami rankingów niezależnych instytucji badawczych (www.pruszkow.pl – rankingi). Pruszków to miasto wyjątkowo aktywne gospodarczo z szerokimi możliwościami i perspektywami tworzonymi z myślą o przedsiębiorcach i mieszkańcach. Jest

liderem przemian gospodarczych w rejonie Warszawy. Działają tu ponad 7300 firm, w tym 415 spółek prawa handlowego, a wśród nich 98 z kapitałem zagranicznym. W tym gronie znajdują się takie firmy, jak: Daewoo Electronics Manufacturing Poland, Mitsui, Nice, Gorenje, Electrolux, Lek, McDonald's, TRW Automotive, Bel Properties. W mieście jest 15 banków.

Bezrobocie wynosi tu 7 proc. Pruszków zajmuje 7 pozycję w Polsce pod względem jakości życia mieszkańców w kategorii miast powiatowych.

Najważniejszym atutem Pruszkowa jest życzliwość społeczności lokalnej oraz gwarancja pomocy ze strony samorządu terytorialnego przy realiza-

cji przedsięwzięć gospodarczych i obraniu najkrótszej drogi przy stosowaniu niezbędnych procedur, co pozwala zaoszczędzić inwestorom to, co najcenniejsze – czas.

Siła w przemyśle

Okolice Pruszkowa były zasiedlone już w starożytności. W pobliżu odkryto niedawno ślady hutnictwa z I w. p.n.e. – III w. n.e. Przepuszczalnie był to drugi, po świętokrzyskim, największy ośrodek hutniczy na terenie Polski.

Zaczątkiem współczesnego miasta była mała wieś Pruszkowo lub Prószków. Osada nabrała znaczenia dopiero w XIX w., kiedy osuszono zabagnioną dolną Utratę i zlokalizowano tu pierwszą od Warszawy stację Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, otwartą w 1845 r. Do Pruszkowa organizowano przejażdżki kolejowe dla żądnych nowości mieszkańców Warszawy. W XIX w. zaczęły tu powstawać wille i domy letniskowe, a równocześnie rozwijał się przemysł. W 1857 r. założono wytwórnię fajansu, w 1877 r. rozpoczęto budowę warsztatu kolejowych, w 1881 r. powstała Wytwórnia Kotłów i Konstrukcji Żelaznych, w 1889 r. otwarto najstarszą na ziemiach polskich fabrykę ołówków Majewskiego, wokół miasta powstały cegielnie.

Po zajęciu Królestwa przez Niemców Pruszków w 1916 r. otrzymał prawa miejskie. W 1939 r. liczył już 27 100 mieszkańców i należał do największych miast Mazowsza.

W 1952 r. Pruszków został siedzibą powiatu. W 1954 r. przyłączono do niego wiele miejscowości wiejskich z 3300 mieszkańcami. Dzięki budowie nowych osiedli mieszkaniowych i napływowi ludności zarówno ze zniszczonej Warszawy, jak i dalszych okolic, Pruszków zwiększył zaludnienie dwukrotnie w porównaniu z 1939 r.

Kolej na Pruszków

Dokonujące się w ostatnich latach zmiany sprawiły, że miasto zaczęło zmieniać również swoją strategię promocyjną. Dziś już nie do końca aktualne jest hasło miejskie sprzed 8 lat: „Pruszków... zagraj z nami!” Z Pruszkowem „zagrało” wielu nowych inwestorów, a wskaźniki rozwoju gospodarczego i zamożności mieszkańców lokują miasto w krajowej czołówce. Dlatego teraz miasto promuje nowe hasło: „Kolej na Pruszków”.

Dwór Potulickich w Pruszkowie. Siedziba Urzędu Stanu Cywilnego.

Fot.: Dariusz Redos

Nowe miasta w ZMP

Szklarska Poręba

Szklarska Poręba to miasto położone w dolinie rzeki Kamiennej i jej dopływów. Od południa okalają ją stoki Karkonoszy, od północy – Górlzerskich. Od wschodu wzniesienia Przedgórze Karkonoszy oddzielają miasto od Kotliny Jeleniogórskiej.

Zachodnia część Karkonoszy, a więc rejon Szklarskiej Poręby, to miejsce, gdzie notowane są największe opady śniegu. Jednak to nie jedyny walor wyjątkowego mikroklimatu tego miasta. Na wysokości 1000 m n.p.m. panują warunki zbliżone do tych, jakie występują w Alpach na wysokości 2000 m n.p.m. Specyficzny mikroklimat tworzą torfowiska oraz śladowe ilości radonu, który przedłuża młodość i dostarcza sił witalnych. Wyjątkowe cechy tutejszego mikroklimatu doceniono już w latach 30. XX w. Wów-

ziemi, przybyłych tu z zachodniej Europy, zwanych Walończykami. Ślady po ich obecności pozostałe do dziś to sztolnie, wyrobiska, szyby, a także tajemne znaki ryte na skałach.

Szklarskie tradycje

Przez kilkaset lat hutnictwo szkła było wiodącą dziedziną tutejszej gospodarki. Duży wpływ na historię Szklarskiej Poręby miało przybycie w 1578 r. grupy czeskich protestan-

rii i jest chlubą miasta aż po dziś dzień. Choć od wielu lat Huta Szkła Kryształowego „Julia” jest nieczynna, to tradycje szklarskie kontynuują miejscowi rzemieślnicy i artyści.

Centrum turystyczne

Od połowy XIX w. zaczęła intensywnie rozwijać się turystyka. Chęć poznania i osobistego doświadczenia uroków górskich wędrowek, a przede wszystkim piękno okolicy, spowodowały, że Szklarska Poręba stała się bardzo znaną stacją klimatyczną i turystyczną Dolnego Śląska. Przełomem było wybudowanie drogi z Piechowic przez Przełęcz Szklarską do Harrachowa w 1847 r. oraz linii kolejowej z Jeleniej Góry do Tanvaldu w 1902 r. Od tego momentu Szklarska

Poręba stała się znanym centrum turystyki i sportów zimowych. Kolejnym, ważnym dla rozwoju turystyki wydarzeniem było wybudowanie w 1962 r. wyciągu krzesełkowego na Szrenicę.

Po 1945 r. większość bazy noclegowej Szklarskiej Poręby przeszła na własność Funduszu Wczasów Pracowniczych i Szklarska Poręba stała się jedną z najbardziej znanych miejscowości wypoczynkowych w Polsce. Prawa miejskie osada uzyskała w 1959 r.

Priorytety dla rozwoju

Najważniejsze miejsce wśród spraw, nad którymi pracuje obecny samorząd Szklarskiej Poręby, zajmują inwestycje narciarskie na górującej nad miastem Szrenicy. Wśród istotnych obecnie realizowanych inwestycji jest także rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej zakładająca m.in. budowę nowych ujęć wody, stacji uzdatniania, a także nowej oczyszczalni, która zastąpi dotychczasowe trzy małe. Do końca 2009 r. wykonane zostaną inwestycje o łącznej wartości prawie 90 mln zł.

Sporo uwagi władze miasta poświęcają też utrzymaniu i pozyskaniu dla Szklarskiej Poręby nowych połączeń kolejowych. Dziś to jedna z nielicznych górskich miejscowości, która wciąż takie czynne połączenia ma. Po latach zastoju w sezonie można tu dojechać siedmioma parami pociągów łączącymi Karkonosze z Pomorzem Zachodnim, Kaszubami, Wielkopolską, woj. lubuskim, Mazowszem i Dolnym Śląskiem. Wszystko wskazuje na to, że wkrótce ruszą też pociągi ze Szklarskiej Poręby do Czech.

Materiały z nowych miast, na podstawie stron internetowych oraz innych źródeł, przygotowała EWA PARCHIMOWICZ

Szklarska Poręba – centrum miasta.

Fot. Zygmunt Trylański

czas w mieście zaczęły powstawać pierwsze domy uzdrowiskowe i liczne szpitale.

Ziemia bogata w skarby

Jednak wcześniejsze dzieje Szklarskiej Poręby są ściśle związane z rozwojem hutnictwa szkła oraz z poszukiwaniami szlachetnych kamieni i kruszców. Pod koniec XIII w. tereny dzisiejszej Szklarskiej Poręby zostały kupione przez zakon Joannitów z Cieplic w celu poszukiwania złota i szlachetnych kamieni. W połowie XIV w. powstała pierwsza huta szkła. Późniejszym właścicielem terenów oraz inicjatorem powstania kolejnych hut była rodzina Schafgotschów, której majątek obejmował obszar gór i przedgórze. W tym czasie Karkonosze były penetrowane przez poszukiwaczy skarbów

tów – emigrantów religijnych. Szczególnie chwalebnie na kartach historii regionu zapisali się czescy laboranci, znawcy medycyny naturalnej, produkujący słynne ziołowe specyfiki. Na przestrzeni XVII–XVIII w. powstawały kolejne osiedla, dzięki czemu na początku XIX w. Szklarska Poręba stała się jedną z największych wsi sudeckich. Składało się na nią 26 osad i przysiółków z 336 domami, dwoma kościołami (katolickim i ewangelickim), czterema szkołami, dwoma hutami i szesnastoma szlifierniami szkła, trzema młynami i tartakiem. Głównymi źródłami dochodu miejscowej ludności były praca w lesie (drwale i kurzacy), uprawa ziemi i pasterstwo oraz wytop szkła (hutnicy). Hutnictwo szkła rozwijało się w Szklarskiej Porębie przez cały okres jej histo-

Zatwierdzono projekty

URBACT II jeszcze otwarty

Zakończył się wybór projektów w ramach pierwszego naboru wniosków na tworzenie projektów URBACT II (call for proposals). Decyzją Komitetu Monitorującego URBACT II 18 kwietnia 2008 r. zatwierdzone zostały 24 sieci tematyczne oraz 7 grup roboczych.

Komitet Monitorujący podjął decyzję o wybraniu projektów, które uzyskały największą liczbę punktów przyznaną przez zewnętrzny panel oceniający. Powinno to zagwarantować wysoki poziom projektów URBACT, a w konsekwencji całego programu.

Polskie miasta ubiegające się o uczestnictwo w projektach programu URBACT II

stanowiły jedną z liczniejszych grup. Ogólnie polscy partnerzy starali się o udział w 21 sieciach tematycznych oraz 7 grupach roboczych.

Ostatecznie wśród partnerów zatwierdzonych projektów URBACT II znalazło się 11 polskich miast, Politechnika Gdańska, Samorząd Województwa Mazowieckiego oraz Instytut Rozwoju Miast z Krakowa.

Zatwierdzone projekty wchodzić teraz w fazę rozwojową (sieci tematyczne – 6 miesięcy, grupy robocze – 4 miesiące), której istotnym elementem będzie finalizacja partnerstwa. Na tym etapie polskie miasta oraz instytucje mogą jeszcze podjąć próby przyłączenia się do zatwierdzonych projektów URBACT II. Warto, by jak najwięcej polskich partnerów wzięło udział w programie URBACT II.

Żeby przystąpić do zatwierdzonego już projektu, należy skontaktować się z koordynatorem konkretnego przedsięwzięcia, którego adres mailowy dostępny jest w załączonych tabelach ze skrótną informacją o wybranych projektach. Dodatkowe informacje oraz druki Deklaracji Zainteresowania można znaleźć na oficjalnej stronie Programu URBACT (www.urbact.eu).

Komitet Monitorujący oceni projekty pod koniec fazy rozwojowej. Eksperti specjalną wagę będą przykładać do zaproponowanego składu „Ostatecznego partnerstwa” i geograficznego rozmieszczenia partnerów. Bazując na wynikach tej oceny, Komitet Monitorujący może podjąć decyzję o rozpisaniu nowego konkursu (listopad 2008).

ANNA WIKTORCZYK-NADOLNA

Polscy partnerzy, którzy znaleźli się wśród zatwierdzonych projektów

Sieci Tematyczne:	Grupy Robocze:
Częstochowa (City Regions Net)	Politechnika Gdańska (HOPUS)
Kielce (City Regions Net)	Bytom (LUMASEC)
Białystok (Redis)	Słubice (EGTC)
Warszawa (My Generation)	Samorząd Województwa Mazowieckiego (NODUS)
Siemianowice Śląskie (SUITE oraz sieć NetTopic)	Instytut Rozwoju Miast w Krakowie (Joining Forces)
Gliwice (Fin-Urb-Act)	
Tarnów (Greening SMEs)	
Ruda Śląska (RegGov)	
Łódź (Building Healthy Communities)	

ZATWIERDZONE GRUPY ROBOCZE URBACT II

Nazwa projektu	Poruszane zagadnienie	Partnerstwo początkowe (do uzupełnienia w fazie rozwojowej) Partner wiodący	Kontakt do partnera wiodącego
WG24-HOPUS	Projektowanie zrównoważonej tkanki urbanistycznej	■ University Roma, CITERA Sapienza – IT ■ Delft University of Technology – NL ■ Minho University – PT ■ Politechnika Gdańska – PL	Dr. Federico de Matteis federico.dematteis@uniroma.it
WG23-JESSICA 4 Cities	Maksymalizacja Funduszy Rozwoju Miejskiego i JESSICA	■ Regione Toscana – IT ■ Greater Manchester – UK ■ Massy – FR ■ Porto Vivo, Sociedade de Reabilitação ■ Urbana – PT	Albino Caporale albino.caporale@regione.toscana.it
WG2-LUMASEC	Strategiczne zarządzanie użytkowaniem gruntów	■ University of Karlsruhe – DE ■ Bytom – PL ■ Agence d'Urbanisme de la Région Stéphanoise – FR ■ Kavala – EL	Prof. Joachim Vogt vogt@ifr.unikarlsruhe.de
WG3-EGTC	Zarządzanie i aglomeracje przygraniczne	■ Mission Opérationnelle Transfrontalière – FR ■ Lille Métropole – FR ■ Görlitz – DE ■ Słubice – PL	Jacques Houbart jacques.houbart@mot.asso.fr
WG5-NODUS	Planowanie przestrzenne i regeneracja przestrzeni miejskiej	■ Generalitat de Catalunya – ES ■ Regione Emilia Romana – IT ■ Samorząd Województwa Mazowieckiego – PL ■ The Alba Iulia Intercommunity Association for Development – RO	Joan Lopez Redondo jlopez@ietcat.org
WG6-Joining Forces	Strategia i zarządzanie w skali miasto-region	■ Lille Métropole – FR ■ Burgas – BG ■ Instytut Rozwoju Miast – PL ■ Brussels Capital Region/Regionalny Sekretariat Rozwoju Miejskiego – BE	Thierry Baert tbaert@lille-metropole-2015.org
WG18-PURE Value	Zarządzanie publicznymi nieruchomościami	■ Agenzia del Demanio – IT ■ Hellenic Public Real Esteta Corporation – EL ■ Gmina Ferrara – IT ■ Gmina Varna – BG	Carlo Petagna Carlo.Petagna@agenziademanio.it

ZATWIERDZONE GRUPY ROBOCZE URBACT II

Nazwa projektu	Poruszane zagadnienie	Partnerstwo początkowe (do uzupełnienia w fazie rozwojowej) Partner wiodący	Kontakt do partnera wiodącego
TN6-UNIC	Tradycyjne gałęzie przemysłu i gospodarka innowacyjna	■ Limoges - FR ■ Aveiro - PT ■ Pécs - HU ■ Delft - NL ■ Selb - DE	Yann Thoreau yann_thoreau-la-salle@ville-limoges.fr
TN31-City Regions Net	Rozszerzanie się miast i rozwój przedmieść	■ Graz - AT ■ Częstochowa - PL ■ Châlons-en-Champagne - FR ■ Oradea - Ro ■ Kielce - PL	Gerhard Ablasser gerhard.ablasser@stadt.graz.at
TN42-REDIS	Promocja nauki i rozwój miast	■ Magdeburg - DE ■ Aarhus - DK ■ Białystok - PL ■ Halle/Salle - DE ■ Vienna - AT	Herr Dr. Klaus Puchta puchta@ob.magdeburg.de
TN81-Hero	Dziedzictwo kulturowe i rozwój miast	■ Regensburg DE ■ Graz - AT ■ Neapol - IT ■ Vilnius - LT ■ Sighisoara - RO	Klaus Grepmeier grepmeier.klaus@regensburg.de
TN20-My Generation	Zatrudnienie młodzieży i kapitał ludzki	■ Rotterdam - NL ■ Warszawa - PL ■ Göteborg - SE ■ Birmingham - UK ■ Bari - IT	Cleo Pouw c.pouw@obr.rotterdam.nl
TN35-SUITE	Rozwój i zapewnienie budownictwa socjalnego	■ Santiago de Compostela - ES ■ Hamburg (Ministerstwo Rozwoju Miast i Środowiska) - DE ■ Medway - UK ■ Nantes Métropole - FR ■ Siemianowice Śląskie - PL	Belen Mendoga Chandas bmendoza@santiagodecompostela.org
TN62- Creative Dvpt	Rozwój sektorów kulturalnych i kreatywnych	■ Catanzaro - IT ■ Cork - IE ■ Cagliari - IT ■ Fundão - PT ■ Loja - ES	Antonio De Marco antonio.demarco@comunecz.it
TN84-CoNet	Bieżące metody wzmacniania kohezji społecznej	■ Berlin Senate - Departament Rozwoju Miejskiego - DE ■ Liverpool - UK ■ Vaulx-en-Velin - FR ■ Alba Iulia - RO ■ Sofia - BG	Perta Nothdorf petra.nothdorf@senstadt.berlin.de
TN14-Repair	Regeneracja opuszczonych stref wojskowych	■ Medway - UK ■ Rostock - DE ■ Kanas - LT ■ Karlskrona - SE ■ Thessaloniki - EL	Clem Smith clem.smith@medway.gov.pl
TN45-NetTopic	Przekształcanie modelu miasta dla potrzeb miast średniej wielkości	■ L'Hospitalet de Llobregat - ES ■ Nanterre - FR ■ Salford - UK ■ Liepaja - LV ■ Siemianowice Śląskie - PL	Ana Alós aalos@l-h.cat
TN66-Stuca Team	Poprawianie dostępności transportu	■ ASDA - Assoc. of Mun. of West Athens - EL ■ Catania - IT ■ Kavala - EL ■ Novara - IT ■ Stara Zagora - BG	Giorgios Bouritis urbact@asda.gr
TN43 - RUnUP	Wzmacnianie wewnętrznego potencjału miast średniej wielkości	■ Gateshead - UK ■ Barakaldo - ES ■ Solna - SE ■ Campobasso - IT ■ Patras - EL	Lindsay Kirkley Lindsaykirkley@gateshead.gov.uk
TN47-URBAN N.O.S.E.	Miejskie inkubatory dla przedsięwzięć społecznych	■ Gela - IT ■ Agrinon - EL ■ Koropi - EL ■ Xatvia - ES ■ Grenoble - FR	Dr Francesco Liardo fliardo@unict.it
TN61-Creative Clusters	Klasy kreatywne w obszarach niskiej gęstości zaludnienia	■ Obidos - PT ■ Region Emilia - IT ■ Mizil - RO ■ Enguera - ES ■ Catanzaro - IT	Telmo Henrique Correia Daniel Faria geral@cm-obidos.pt
TN3-FinUrbAct	Rozwój MSP i lokalny rozwój gospodarczy	■ Aachen - DE ■ Gijon - FR ■ Gliwice - PL ■ Galati - RO ■ Maribor - SLO	Thomas Fiedler Thomas.Fiedler@mail.aachen.de
TN68-EGENIUS	Zarządzanie centrami miast w celu lepszego przystosowania do zmian	■ Val Maubuée SAN - FR ■ Vantaa - SE ■ Agios Stefanos - EL ■ Harlow - UK ■ Basildon - UK	Charlotte Dessandier c.dessandier@san-valmaubuee.fr
TN73-C.T.U.R.	Procesy rozwoju miast nadmorskich	■ Neapol - IT ■ Varna - BG ■ Alicante - ES ■ Matosinhos - PT ■ Rhodes - EL	Gaetano Mollura urban@comune.napoli.it
TN12-Open Cities	Zachęcanie miast otwartych do przyciągania kapitału ludzkiego	■ Belfast - UK ■ Madrid - ES ■ Sofia - BG ■ Dublin - IE ■ Vienna - AT	Sarah Jayne Smith SmithS@BelfastCity.gov.uk
TN26-Greening SMEs	Rozwój nowych przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska	■ Mancomunidad Sagra Alta - ES ■ Communauté d'agglomération Béziers Méditerranée - FR ■ Tarnów - PL ■ Targoviste - RO ■ Kirklees Metropolitan Council - UK	Lidia Garcia Alises lidia@fempclm.com
TN87-WEED	Kobiety, przedsiębiorstwa i zatrudnienie w rozwoju lokalnym	■ Celje - SLO ■ Enna - IT ■ Karvina - CS ■ Montojo - PT ■ Crotone - IT	Polona Ocvirk polona.ocvirk@celje.si
TN33-RegGov	Koordinacja miejskiego i regionalnego rozwoju urbanistycznego	■ Duisburg - DE ■ Sodertalje - SE ■ Ruda Śląska - PL ■ Nyiregyhaza - HU ■ Belovo - BG	Martin Linne m.linne@stadt-duisburg.de
TN13-Building Healthy Comm.	Czynniki urbanistyczne wpływające na zdrowie	■ Torino - IT ■ Lidingo - SE ■ Łódź - PL ■ Amaroussia - EL ■ Belfast - UK	Luisa Avedano luisa.avedano@aomune.torino.it
TN28-SIMPLUM	Plany działania systemów transportu miejskiego	■ Larnaka - CY ■ Ionnina - EL ■ Mirandela - PT ■ Hacele - RO ■ Valladolid - ES	Andreas Karakatsanis muneng@larnaka.com
TN75- Active A.G.E.	Strategie dla miast ze starzejącą się populacją	■ Roma - IT ■ Prague - CZ ■ Varna - BG ■ Montijo - PT ■ Thessaloniki - EL	Giuseppe Panebianco panebianco.urban@tiscali.it

20-lecie Brus

Kamienie młyńskie

Obchodzące 20. rocznicę nadania praw miejskich Brusy są gminą miejsko-wiejską liczącą ponad 13,5 tysiąca mieszkańców. Leżą w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie chojnickim. Są częścią Kaszub i Borów Tucholskich.

Nazwa miejscowości Brusy pochodzi od słowa „brus” – kamień młyński. Od wieków Brusy są ważnym centrum Zaborów – podregionu południowych Kaszub. Mieszkańcy tej ziemi zwa się Zaborakami Krëbanami. „Zaborzy” pojawiają się już w dokumentach książąt pomorskich jako terra Zaborensis. Powszechnie tłumaczy się tę

nazwę jako obszar leżący „za borami” Tucholskimi. Ziemia zaborska historycznie była częścią Pomorza Gdańskiego.

Długa historia młodego miasta

Historia Brus rozpoczyna się w 1351 r., kiedy to otrzymały one przywilej osadniczy, wystawiony w Tucholi przez tamtejszego komtura krzyżackiego, Konrada Vullekopa w obecności braci zakonnych, wójta i przedstawicieli rycerstwa. Przez długie lata Brusy pełniły funkcję służebną wobec sąsiednich Kosobud, siedziby wójtostwa za czasów krzyżackich. Awans cywilizacyjny Brus w drugiej połowie XIX w. związany był z wybudowaniem w 1856 r. drogi bitej oraz linii kolejowej Chojnice – Brusy w 1902 r. Wtedy to wieś nabrała charakteru miejskiego i stała się siedzibą wielu spółek gospodarczych. Z tamtego okresu pochodzi centrum

Międzynarodowy Festiwal Folkloru w Brusach. Fot. Archiwum UM

Silne poczucie tożsamości

Budowanie społeczeństwa obywatelskiego

Rozmowa z Witoldem Ossowskim, burmistrzem Brus

■ Jak zamierzają Państwo obchodzić 20-lecie nadania praw miejskich Waszemu miastu?

– Obchody zaplanowaliśmy na początek lipca br. W piątek 4 lipca odbędzie się uroczysta sesja Rady Miejskiej, a wieczorem gala,

w której uczestniczyć będą m.in. posłowie RP, burmistrzowie, radni pełniący funkcję w minionych kadencjach oraz osoby związane z bruskim samorządem. W uroczystości wezmą też udział osoby zaangażowane w pracę na rzecz lokalnej społeczności i inicjatorzy in-

Przyjaźni dzieciom

W 2006 r. Brusy zdobyły tytuł „Samorząd przyjazny oświacie”. W ocenie Kapituły Konkursu, mocne strony gminy to: znaczny udział wydatków na oświatę w budżecie samorządu oraz organizacja różnorodnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. W ubiegłym roku gmina otrzymała tytuł „Gminy Wiejskiej Przyjaznej Dzieciom”. Projekt „Bezpieczna gmina dla dzieci” zgłoszony przez Brusy znalazł się w gronie 14 najwyższej ocenionych inicjatyw w konkursie organizowanym przez Biuro Inicjatyw Społecznych Kancelarii Prezydenta RP oraz Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji.

miasta z secesyjnymi budynkami i największym na Pomorzu murowanym kościołem. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. Brusy były znaczącym ośrodkiem przetwórstwa leśnego i drzewnego. W styczniu 1988 r. otrzymały prawa miejskie.

Kultywowanie tradycji

Zaboracy są dumni ze swej małej ojczyzny, tradycji kulturowych i własnej

teresuujących przedsięwzięć. Podczas tego spotkania przypomnimy historię naszego miasta, a burmistrz Brus uhonoruje najbardziej zasłużonych mieszkańców. Na zakończenie wieczoru miłośnicy muzyki będą mogli posłuchać kwartetu smyczkowego.

tożsamości. Wyrazem tego są istnienie jedyne w Polsce Kaszubskiego Liceum Ogólnokształcącego, działalność Młodzieżowego Domu Kultury i słynnego nie tylko w regionie Kaszubskiego Zespołu Folklorystycznego Krëbane, który jest organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Folkloru. Tu mieszka i od lat tworzy rzeźbiarz ludowy Józef Chełmowski, autor m.in. 55-metrowej malarskiej wizji Apokalipsy według św. Jana.

Przed wszystkim inwestycje

Dzięki realizowanym na terenie gminy inwestycjom Brusy od kilku lat zajmują wysokie miejsca w rankingach samorządów. Roczny budżet gminy wynosi ponad 30 mln zł, z czego około 20 proc. przeznaczają się na inwestycje. Najważniejszymi zadaniami samorządu są budowa sieci wodno-kanalizacyjnej oraz dofinansowywanie budowy

Brusy z lotu ptaka.

Fot. Archiwum UM

przydomowych oczyszczalni ścieków. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich pochłonęła dotychczas blisko 20 mln zł i jest możliwa dzięki środkom pozyskanym z różnych źródeł zewnętrznych.

Równie ważnymi kierunkami inwestowania są drogi, oświata i tereny rekreacyjno-sportowe. Niedawno zakończyły się dwie inwestycje drogowe – budowa dwóch ulic w centrum miasteczka wraz z odwodnieniem. Trwają prace projektowe dotyczące budowy kolejnych ulic oraz przygotowania do ich projektowania na terenach wiejskich. Samorząd planuje też budowę tras rowerowych i zagospodarowanie szlaków wodnych.

Gmina kładzie duży nacisk na stworzenie nowoczesnej bazy oświatowo-sportowej. Modernizowane są istniejące szkoły, planuje się budowę kolejnych sal gimnastycznych, urządzenie boisk sportowych, a także budowę kompleksu szkolnego w Brusach.

e-kształcenie

W Chacie Kaszubskiej w Brusach Jagliach 15 kwietnia br. otwarto „Centrum Kształcenia – wioskę internetową, kształcenie na odległość”. Jest to placówka oświatowa, wyposażona w nowoczesny sprzęt komputerowy z oprogramowaniem (10 stanowisk roboczych i 1 stanowisko serwerowe dla pracownika obsługi) oraz szerokopasmowy dostęp do Internetu. Oferuje ona dostęp do biblioteczki multimedialnej pakietów komputerowych, programów edukacyjnych, w tym encyklopedii, słowników i atlasów, korzystanie ze stworzonej na potrzeby projektu platformy e-edukacyjnej. Oferuje także szkolenia m.in. z zakresu obsługi komputera, sposobów poruszania się na rynku pracy, a także uruchamiania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Na sobotę 5 lipca zaplanowano część artystyczną, w czasie której przewidziano występ rodzimych zespołów, atrakcje dla dzieci oraz występy Alicji Majewskiej i Jerzego Korcza, zaś gwiazdą wieczoru będzie Urszula. Ważnym elementem tych obchodów ma być uroczysta msza św. w intencji mieszkańców z udziałem pocztów sztandarowych i delegacji – w niedzielę, 6 lipca.

■ Jakże najważniejsze zadania stoją przed władzami miejskimi w najbliższym czasie?

– Priorytetem rozwoju lokalnego jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez działania na rzecz poprawy ich zdrowia, bezpieczeństwa, oświaty i ochrony środowiska. Ważnym zadaniem stojącym przed władzami miasta jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

■ Jakże są główne atuty Waszego miasteczka i jakie problemy, z którymi się borykacie?

– W Brusach – sercu Ziemi Zaborskiej – żywe są tradycje kaszubskiego folkloru, bogactwo ludowego rękodzieła i melodyjnej

mowy kaszubskiej. Wielkim atutem jest aktywność i gospodarność mieszkańców, którzy mają silne poczucie tożsamości regionalnej.

Dużym naszym atutem są walory krajozabytu. Bogactwo rezerwatów, Parku Narodowego „Bory Tucholskie” i Zaborskiego Parku Krajozabowego oraz atrakcyjna oferta kulturalna i sportowa Brus wpływają na ich atrakcyjność turystyczną. Nasza gmina to idealne miejsce, by w nim wypoczywać. Sosnowe bory z licznymi szlakami pieszymi i rowerowymi oraz czyste jeziora i rwące rzeki tworzą wymarzoną przestrzeń do aktywnego wypoczynku.

Brusy to także miasteczko, w którym wiele jest małych i średnich firm rozwijających przemysł przetwórczy bazujący na lokalnych zasobach leśnych i rolnych.

Problemami są zaś słabo rozwinięta infrastruktura dróg lokalnych i źle funkcjonująca opieka zdrowotna oraz niewystarczająca baza obiektów sportowych.

■ Jak, Pana zdaniem, powinny wyglądać Brusy za 20 lat?

– Życzyłbym sobie i mieszkańcom, aby Brusy były postrzegane jako główne centrum kultury kaszubskiej na terenie Zaborów. Wyobrażam je sobie jako bezpieczne miasteczko z utwardzonymi ulicami, trasami rowerowymi i chodnikami, barwnymi kamienicami i wyróżniające się zielenią. Chciałbym, aby było otwarte i atrakcyjne dla turystów, przyciągało swoim klimatem. Chciałbym też, aby kusiło atrakcyjną ofertą kulturalną i sportową, aby w realizację tych marzeń czynnie zaangażowani byli mieszkańcy. Brusy powinny być miejscem, z którym ludzie chcieliby związać swoje życie rodzinne, zawodowe i miejscem, w którym mogliby aktywnie wypoczywać. Marzy mi się, aby mieszkańcy wyraźnie poczuli, że mają wpływ na decyzje dotyczące ich spraw.

■ Dziękuję za rozmowę.

Materiały o Brusach przygotowała
HANNA HENDRYSIAK

V OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA

„Public Relations w samorządzie. Komunikacja społeczna – budowanie wizerunku liderów i organizacji samorządowych”

Kraśnik, 11–13 czerwca 2008 r.

11 czerwca – początek sesji godz. 12.00

Wiesław Gałązka (Uniwersytet Wrocławski) – „Od lidera do zera. Autodestrukcja wizerunku polityków”
Zbigniew Chmielewski (WSliZ) – „Polityczny PR – gdzie kończy się Public Relations, a zaczyna manipulacja?”
Urszula Podraza (Wenecja PR) – „Czarne flagi pod magistratem – samorząd kontra społeczeństwo obywatelskie”
Paweł Trochimiuk (prezes Związku Firm Public Relations) – „Samorządowe Public Relations. Planowanie i realizacja strategii”

12 czerwca – początek sesji godz. 10.00

Agata Brodzka-Kostrzewska (PLEON) – „Jak zainteresować media ogólnopolskie eventem lokalnym?”
Daniel Muc (Imago PR) – „O cioci, która uratowała reputację gminy” – zarządzanie kryzysem medialnym
Adam Łaszyn (ALERT MEDIA Communications) – „Era lidera, czyli jak sołtysowi, burmistrzowi czy prezydentowi tworzyć wizerunek przywódcy”
Sebastian Łuczak (prezes Polskiego Stowarzyszenia Public Relations) – „Koncept górą! Czyli jak ogromny budżet promocyjny zastąpić kreatywnością i strategią”

Warsztaty (do wyboru):

Dariusz Tworzydło (WSliZ) – „Media a kryzys, czyli dlaczego lepiej zapobiegać niż leczyć”
Marek Skała (Monolit Instytut Szkoleń) – Warsztat kreowania wizerunku lidera lokalnego

13 czerwca – początek sesji godz. 10.00

Prof. Andrzej Szromnik (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) – „Marketing polityczny i wyborczy. Geneza i podstawy koncepcyjne”
Prof. Wiesław Macierzyński, Julia Sucha – „PR samorządowy w opinii Polaków. Omówienie badań”
Marcin Kandefer (Ideo) – „Budowa strategii promocji samorządu w Internecie”

VI KONGRES MIAST POLSKICH

Bielsko-Biała, 25–26 września 2008

Jakość życia w miastach (program wstępny)

Miejsce obrad: Bielskie Centrum Kultury, ul. Słowackiego 27

25 września:

12:00–14:00 – rejestracja uczestników

14:00 – obrady plenarne (wystąpienia Gości, wystąpienia wprowadzające):

- powitanie – prezes ZMP, prezydent Bielska-Białej
- wystąpienia Gości
- wprowadzenie „Monitoring rozwoju miast – stan aktualny” – Andrzej PORAWSKI (ZMP)
- „Polityka społeczna miast na tle monitoringu lokalnych usług społecznych (edukacja, kultura, pomoc społeczna w badaniach SAS)” – dr Grzegorz KACZMAREK (Bydgoszcz)
- „Gospodarka miejska na tle monitoringu lokalnych usług technicznych (drogi, transport publiczny, gospodarka komunalna i mieszkaniowa w badaniach SAS)” – Janusz SZEWCZUK (SRGG, Szczecin)
- „Finanse miast (w tym inwestycje, gospodarka nieruchomości, współpraca z partnerami)” – dr Jan M. CZAJKOWSKI (Zgierz, UM Łodzi)
- „Demografia miast – kiedy nasze miasta się wyludnią?” – prof. Marek SZCZEPAŃSKI (UŚ)

– podsumowanie „Monitoring rozwoju miast – stan docelowy” – prof. Józef OLEŃSKI (prezes GUS)

16:00–18:00 – obrady w zespołach roboczych:

- Edukacja i kultura czynnikami rozwoju miast
- Gospodarka miejska a warunki rozwoju miast
- Finanse miast – zintegrowane podejście, partnerstwo
- Demografia miast – jak zatrzymać ludzi w mieście

18:00–19:00 – podsumowanie prac zespołów (wnioski praktyczne dla miast)

19:30 Koncert w Bielskim Centrum Kultury

26 września:

10:00–13:00 – obrady plenarne:

- prezentacja wniosków zespołów roboczych;
- „Zrównoważony rozwój miast – monitoring” – prof. Tadeusz BORYS (Jelenia Góra)
- „Rola miast w kształtowaniu środowiska – wpływ na stan klimatu” – Bielsko-Biała
- „Jakość życia w miastach – wskaźniki a opinia mieszkańców” – prof. Ryszard CICHOCKI (UAM Poznań)

Wkładkę „Samorząd Miejski”, stały dodatek do „GSiA” wydawany raz w miesiącu, przygotowuje zespół Związku Miast Polskich: Ewa Parchimowicz – red. nac., Joanna Proniewicz, Andrzej Porawski – dyrektor Biura ZMP.
Wersja elektroniczna dodatku „SM” znajduje się pod adresem: www.miasta-polskie.pl/sm.html
Biuro Związku Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 633 50 50, fax 0-61 633 50 60, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl, strona internetowa: www.miasta-polskie.pl, www.polish-cities.pl, www.zmp.poznan.pl

gazeta samorządu
i administracji
gospodarka prawo finanse